

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De scholasticæ Theologiæ Vanitate, qua superioris
ætatis homines, doctrinam & religionem suam
tueba[n]tur, Liber, in locos communes digestus. Omnibus
ueræ ac solidæ pietatis studiosis in primis ...**

Sarcerius, Erasmus

Francoforti, 1541

VD16 S 1775

De Charitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29838

Spes præsupponit merita in proposito.

DE CHARITATE.

Charitas nostra erga Deum à nostra charitate ordianda est.

Nostra erga Deum charitas, tunc sumit exordium, quando nos incipimus bene operari, *infra 23. a* et si nondum adsit fides.

Charitas nostra erga Deum qualitas ut uirtus in nobis est.

Præceptum de charitate erga Deum, in hac uita perfectè impleri potest.

Quia charitas erga deum est executio legis: ergo charitas iustificat.

Homo potest diligere creaturam super omnia: ergo & Deum.

Actus amicitiae naturæ est.

Actus amicitiae est perfectissimus modus faciendi, quod in se est, & est dispositio perfectissima ad gratiam Dei, aut modus conuertendi & appropinquandi ad Deum.

Charitas iustificat, & præfertur fidei.

Qui diligit, credit, non qui credit, diligit.

Falsum est, charitatem moderari & gubernare omnia præcepta.

Propter nostram dilectionem accipimus remissionem peccatorum & iustificamur.

Christus Mariæ Magd. dicit: Remittuntur ei peccata.

DOCTRINA SCHOLASTI

ei peccata multa, quia dilexit multum: ergo opera dilectionis iustificant.

Donum charitatis nobilius donū est, quā fuit originalis iustitia. Nam charitas potest animam charā & amicam reddere Deo, id quod originalis iustitia non potuit.

Iustitia infusa dicitur charitas, & est decor omnium uirtutum, & est sufficiens ad beatitudinem.

Dicitur aliquid iustificans non solū in habitu, sed etiam in effectu, & sic charitas iustificat, uel fides quæ per charitatem operatur.

Iustificatio est quædam dispositio in iustificato à iustificante effectiue, sed à iustitia formaliter, quæ in hoc uocatur charitas.

diuisio 1. Charitas est triplex, prima increata, secunda infusa, tertia acquisita. Charitas increata est ipse Deus. Vnde quicquid est charitas uel dilectio increata est ipse Deus in diuinis: ergo solum reperitur. Et capitur tribus modis. Vno modo essentialiter, & est quoddam commune tribus personis, & est illa dilectio, qua quælibet persona in diuinis diligit se & alias personas. Alio modo notionaliter, & est ipsa spiratio actiua, qua pater & filius spirant spiritum sanctum concorditer. Tertio modo capitur personaliter, quæ producitur per uoluntatem. Pater enim & filius habentes uoluntatem & essentiam diuinam sibi præsentem (concordia quæ

DE CHARITATE.

quæ est amor & est motio) spirant spiritum sanctum. Secundo autem modo appropriatur patri. Vnde canitur in quadam prosa. Caritas est pater. Tertio modo appropriatur spiritui sancto. Caritas itaque increata est uoluntas diuina, sine qua nullus est Deo gratus uel acceptus. nec actus quicunque meritorius.

Charitas qua meritorie diligimus Deum & proximum, est spiritus sanctus.

Charitas qua Deum & proximum diligimus est actus à nostra uoluntate elicitus.

Charitas infusa quæ ab increata charitate diuinis influxibus solum in uoluntates aut angelicas aut nostras mittitur, hoc est, à Deo infunditur. Et habet tria nomina de communis. Dicitur enim charitas infusa, quasi intus fusa, in quantum à Deo infunditur mentibus. Item dicitur effusa, quasi extra fusa, in quantum ad extra relucet per bona opera. Dicitur etiam charitas diffusa, quasi deintus fusa, in quantum ad interiora bona opera diffunditur.

Charitas acquisita est, quæ ex dilectione Dei frequenti acquiritur ex naturalibus.

Charitas creata sumitur dupliciter. Vno modo pro habitu quodam absolute infuso, & sic est nomen connotatiuum, sed absolute significat illam qualitatem, & sic aliquis potest esse charus sine charitate. Alio modo sumitur pro

DOCTRINA SCHOLAST.

Infr. 91.6
pro termino connotatiuo, ut est abstractum illius concreti charus, ut scilicet connotet aliquem esse gratum Deo, & sic sine charitate nemo potest esse charus Deo. Esse autem charum, siue acceptum, siue dilectum Deo, nihil est aliud, quam uelle diuinum, quo uult aliquem beatificare, si manserit in statu perfectionis, non ponens obicem per peccatum, & illo modo omnis paruulus post baptismum prius quam actualiter peccet, est charus seu acceptus Deo, quia tali uult (si non impediatur per consequens peccatum mortale) dare uitam æternam.

Charitas est habitus supernaturalis inherens formaliter naturæ beatificabili, per quem ipsa acceptatur à Deo ad uitam æternam, tanquam digna tanto præmio, & per quem ipsa est amica Dei, & sibi grata & chara, & per quem actus eius elicitus secundum inclinationem talis habitus est meritorius uitæ æternæ.

Charitas est habens eam, habet Deum charum, ita quod respicit Deum non in ratione diligentis, sed in ratione diligibilis.

Infr. 67.6
Charitas dicitur forma uirtutum, & formare uirtutes, non quod inhæreat uirtutibus & det speciem, sicut forma substantialis inhæret materiæ, & dat speciem non materiæ, sed composito, sed dicitur forma uirtutum pro quantum per charitatem actus uirtutum perficiuntur, quia per charitatem in debitum finem ultimum, scilicet

scilicet summum bonū propter seipsam, quod
Deus est referuntur.

Habitus fidei informis nihil est aliud quàm
habitus fidei, cui non assistit in eodem subiecto
charitas.

Charitas creata potest augeri, sed effectiue
augetur à Deo, meritoriè autem per bona ope- *sup. 52. a.*
ra. Non autem potest minui per peccatum de
meritoriè, quia nec per peccatū mortale, quia
hoc simpliciter tollit, cum sibi repugnat, nec
per ueniale, quia ueniale stat cum charitate.

Etsi ueniale minueret charitatem, per multa
uenialia tota tandem auferetur, quod non con
ceditur, ramèn per ueniale feruor charitatis re
mittitur, sed quia uenialia quædam multum dis
ponunt ad lapsum & ruinam in mortalia, per *sup. 35. b.*
quæ perditur charitas, per culpam igitur uenia
lem potest diminui charitas, quantum ad eius
firmitatem & stabilitatē, uel potest minui quan
tum ad eius feruorem.

Charitatis multæ sunt operationes, inter
has præcipua est, placere & acceptum facere
Deo.

Charitatis uia dicitur perfecta quatuor mo-
dis, si charitas intelligitur ex parte diligentis.
Nam si intelligitur ex parte diligibilis, solum
charitas Dei qua seipsum diligit, est perfecta.
Primo cauendo omne uitium, & talis perfe-

DOCTRINA SCHOLAST.

2 Etio est consequens omnibus charitatem. Secundo contemplando Deum, scilicet uacando diuinis, & alijs curis temporalibus dimissis, nisi quantum exigit necessitas. Tertio modo non timendo supplicium. Nam perfecta charitas foras mittit timorem, scilicet tam seruilem, quàm mundialem, quàm humanum siue carnalem, quàm initialem, sed non timorem filialem nec naturalem. Quarto perfecta charitas uiatoris est affectando præmium.

Et charitas patriæ dicitur perfecta, quia habet impossibilitatem offensæ, tranquillitatem ab omni sollicitudine, actualem continuitatem in Dei contemplatione, claritatem in Dei lumine, libertatem ab omni passione, securitatem ab omni tēratione, & perpetuitatem in omni boni possessione.

Ordo charitatis non debet ordinem temporis, sed perfectionis. Et illa perfectio attenditur uno modo, quo ad charitatis effectum, id est, ad actum imperatum, quo affectus alicuius impenditur amato, & illa se non necessario consequuntur, quia potest aliquis actu multum intenso alicui impendere modicum bonum, qualia sunt bona corporis & fortune, que minima sunt. Et potest quis affectu remisso, alicui uelle impendi maxima bona, scilicet beatitudinem & gratiam &c. Illa quoque perfectio actus charitatis attenditur ibi non secundum intentionem.

DE CHARITATE. 60

Intensionem actus gradualement simpliciter, sed magis secundū appreciationem actus, uel quia fortior est firmitior.

Ordo charitatis debitus requiritur de necessitate salutis, quia diligens non diligenda, aut æquè diligens, quod minus uel amplius diligenda est, aut minus uel amplius quod æquè diligendum est, contra ordinem charitatis diligit.

Inferior 68. b
Gradus c. Sa. uirtutis.
Tres sunt charitatis gradus: charitas incipiens, charitas proficiens, & charitas perfecta. 1. 2. 3.
Et secundum hos gradus, tres sunt status hominum Deo placentium & seruientium, quorum alia & alia sunt studia & officia.

Incipienti cum in eo nascitur charitas, incumbit principaliter à Deo recedere, & eius reliquas uitiolis habitibus & concupiscentiis, que adhuc militant in eo, & in contrarium charitatis fortiter mouent, diligenter resistere, ne acquisita charitas corrumpatur, sed foueatur & nutriatur. Hoc autem fit operibus penitentiae, contritione, confessione & satisfactione, quia status incipientium est status penitentium. Et licet sic agendo etiam crescant per huiusmodi opera in uirtute, principalis tamen eorum sollicitudo est, nō quomodo crescant, sed quomodo peccatis resistent, & hic labor præcipitur incipientibus. Hier. 4. Nouate uobis nouale, & nolite serere super spinas.

DOCTRINA SCHOLAST.

Curcumcidimini & auferite pręputia cordium
uestrorum. Nouatur nouale per cōtritionem,
euelluntur spine per confessionem, auferuntur
cordis pręputia uitiōrum per satisfactionem.
Priusquam autem aliquantulum creuit chari-
tas, & decreuerunt concupiscentię & uitia im-
pugnantes, ut iam non sic acriter fortiterque
impugnent, succedit secundum studium & cu-
ra, ad hoc principaliter tendens, ut proficiat in
gratia & uirtutibus, & hoc proficientium est,
non tamen ita proficientes uirtutum profectū
intendunt, ut contra dæmonum oppugnatio-
nes defensionis gladium deponant. Sicut figu-
ratum est in edificatione Hierusalem, ab Esdra
& Zorobabel, de quibus scribitur Nehemie 4.
quod una manu ædificabant, & altera tene-
bant gladium. Principaliter opus fuit edifica-
re, tenebatur tamen gladius ad obuincendum
impugnationibus inimicorum. **Horum ergo**
solicitudine est per opera uirtutum acquirere
uirtutes, & ornare animam suam in templum
beneplacens Domino, fortificata uerò sic cha-
ritate, ac uirtutibus roboratis, quibus ligantur
passiones, & humanus quietatur animus,
succedit tertium mentis studium ad hoc prin-
cipaliter intendens, ut dimissis creaturis, soli
Deo inhereat contemplatione & amore, quan-
tum uitę pręsentis necessitas patitur & admit-
tit, qui gradus perfectorum est.

Tota

Tota uis merendi uitam æternam, consistit in charitate, non tamen totus effectus, quia merendi effectus consistit etiam penes magnitudinem operis, sicut pater in merito remissionis pœnæ, quod non solum consistit in charitate, sed etiam in operibus pœnalibus.

Opera charitatis ad multa alia ualent, unde uersus:

Locundat, auget, stabilit, peccata remittit,

Debilitat, remouet, exercet atq; repellit.

Locundat, scilicet mentem, auget, scilicet meritum accidentalis præmiij, stabilit, scilicet uirtutes, peccata remittit, scilicet, quantum ad pœnam, quia iam dimissa sunt, quantum ad reatum per gratiam, debilitat, scilicet fomitem, remouet, scilicet accidiam, exercet, scilicet hominẽ in assuefactionem boni: repellit, scilicet tentationes diaboli.

Charitas erga proximum est qualitas & uirtus in nobis.

Fides ex charitate nostra oritur, non charitas ex fide.

Opera charitatis erga proximum, non tam ex alijs causis oriuntur quam ex frequenti usu, sicut reliquæ uirtutes, ut sæpe iuste faciendo, fimus iusti, sæpe bene operando, assuescimus bene operari.

Inter opera charitatis habendus est circumstantiarum respectus.

DOCTRINA SCHOLAST.

Perfecta sunt charitatis opera, modo externa opera accedant, et si non adsint puri adfectus.

Opera charitatis iustificant minus principaliter.

Paulus ait: Si dilectionem non habeam, nihil sum, ergo opera dilectionis iustificant.

Peccatum est odium Dei: igitur dilectio est iustitia.

Luce 7. Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum: ergo opera dilectionis iustificant.

Existentes in charitate habent intentionem saltem virtuales subueniendi proximis in necessitate, praesertim spirituali, & suorum bonorum eos facere participes. David: Participem fac me deus omnium timentium te. Priore ad Corinth. 3. Caritas non quaerit quae sua sunt.

Caritas est quae format fidem & omnes virtutes. Dicitur autem formare virtutes, non quod virtutibus inhaereat, & det speciem, sed dicitur forma virtutum, pro quanto per charitatem actus virtutum perficiuntur, quia per charitatem in debitum finem ultimum, scilicet summum bonum propter seipsum, quod est Deus referuntur.

Anima non est accepta Deo nisi per charitatem, quoad voluntatem, uel perficiatur habitu

*Sup.
Infra
ad. a.*

*No.
Sup. ad. b.*

bitu supernaturali quo ad intellectum.

Charitas est causa bonorum meritorum.

Charitas peccatum expellit, seu iustificat.

Gradus charitatis in quantum expellit peccata, sunt hi: Primo tollit charitas peccatum mortale, non quantum ad habitum, sed quantum ad actum. Liberat enim a peccato mortali, sed non a potestate cadendi in illud. Secundo modo tollit charitas peccatum mortale, quantum ad actum & habitum, sed ueniale neutro modo, sicut patet in aliquibus sanctificationibus. Tertio modo tollit charitas peccatum mortale utroque modo, & ueniale quo ad habitum non tollit, sed quo ad actum. Talis fuit charitas in beata uirgine ante conceptionem Christi. Quarto charitas tollit utrumque utroque modo, licet fuit in beata uirgine in conceptione & post. Tunc enim fuit in ipsa sublatus fomes peccandi totaliter. Quinto tollit charitas utrumque utroque modo & in uer per omnem miseriam, sed hoc fiet in patria.

Perfecta est charitas, quando est habitu magna, motu interiori directa, & opere exteriori sollicita.

Per charitatem peccatorum consequimur ueniam.

Charitas non est habitus in anima creatus.

De ratione charitatis est, prius facere Deum nobis charum, quam facere nos charos Deo.

DOCTRINA SCHOLAST.

Charitas pertinet ad premium essentialia beatitudinis.

Actus charitatis duplex, elicited & imperatus.

Charitatis obiectum est beatitudo uitæ æternæ.

Charitas est nobilior anima Christi & aliorum secundum quid non autem simpliciter.

Charitas est prior cæteris uirtutibus theologis.

Charitas coniungit nos deo per operationem.

Charitas non potest amitti per peccatum ueniale.

Veniale peccatum non contrariatur habitui charitatis.

Supra
ob. a Beatitudo datur secundum diuersos gradus charitatis.

Minima charitas potest esse in magnum meritum, respectu præmij accidentalis.

Resurgens per poenitentiam in minori charitate habebit maius gaudium accidentale, de bonis factis prius in maiori charitate, quam de factis post in minori, non autem maius gaudium essentialia.

cap 436. DE OPERIBVS.

Præter decalogi bona opera adhuc alia sunt multa ad exercendam pietatem & ad cultum Dei